

Centrālās statistikas pārvaldes (Pārvalde)

apsekojuma mērķis, tiesiskais pamatojums un iegūto datu izmantošana

“Konsolidētais pārskats par darbību” (1-gada konsolidētais)

- Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?
- Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?
- Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?
- Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?
- Kam ir jāiesniedz dati?
- Kur publicē oficiālo statistiku?
- Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?
- Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?
- Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

Kāpēc nepieciešams sniegt datus un kādam nolūkam izmanto oficiālo statistiku?

Pārvalde lūdz iesniegt datus, lai nodrošinātu lietotāju vajadzības, kas definētas [Oficiālās statistikas programmas](#) pielikuma 1. punktā (Nacionālo kontu sistēma), 4. punktā (Cenu statistika), 8. punktā (Veselības aprūpes statistika) un 13. punktā (Galvenie uzņēmējdarbības gada rādītāji).

Pārskatā sniegtie dati sniedz pilnīgu informāciju par visiem uzņēmumu grupā ietilpstošiem uzņēmumiem, tādējādi nodrošinot statistikas vienību kopīgās definīcijas standartu ievērošanu, lai visiem datu lietotājiem (uzņēmumiem, finanšu iestādēm, valdībām un citiem) būtu pieeja ticamai, detalizētai un salīdzināmai statistiskai informācijai iekšējā tirgus pārvaldības vajadzībām.

Uzņēmējdarbības strukturālie rādītāji ļauj sasaistīt uzņēmumu saimnieciskās darbības rezultātus ar materiālo, darbaspēka un finansiālo nodrošinājumu, ļauj analizēt nozaru, reģionu un uzņēmuma lieluma kopīgos un atšķirīgos ekonomiskos aspektus.

Nodarbinātības rādītāji tiek izmantoti informācijas sagatavošanā par darba tirgus rādītājiem – darbinieku skaitu un atalgojumu – sadalījumā pa visām

tautsaimniecības nozarēm. Darbaspēka izmaksu rādītāji tiek izmantoti darbaspēka tirgus dinamikas procesu analīzei.

Izmaksu rādītāji nodrošina iekšzemes kopprodukta aprēķinus no ražošanas aspekta, ļauj sagatavot piedāvājuma – izlietojuma tabulas, parādot ekonomiskās saites starp dažādiem institucionālajiem sektoriem. Iegūtie kopsavilkuma dati ļauj noteikt vidējo svērto PVN likmi Latvijas iemaksām ES budžetā.

Ieguldījumu rādītāji tiek izmantoti bruto kapitālieguldījumu apjoma un dinamikas, kā arī investīciju piesaistes procesu analīzei.

Operatīvās nomas objektu kustība un izmaksas ļauj novērtēt izmaiņas, kas radušās ieviešot 16. Starptautisko finanšu pārskatu standartu "Noma". Tā ieviešana palielina lietojumtiesību aktīvu (nemateriālie ieguldījumi, pamatlīdzekļi un ieguldījuma īpašumi) īpatsvaru bilancē.

Vietējo darbības vienību informācija tiek izmantota uzņēmumu savstarpējo saimniecisko attiecību strukturālai analīzei.

Kopsavilkuma datus savu funkciju veikšanai izmanto Latvijas valsts un pašvaldību institūcijas, Latvijas Banka, Eiropas Savienības institūcijas, starptautiskās organizācijas un citi datu lietotāji valsts ekonomikā notiekošo procesu analīzei, teritoriālās attīstības plānošanai un sasniegto rezultātu kontrolei.

Kāds ir tiesiskais pamats oficiālās statistikas nodrošināšanai?

Oficiālo statistiku nodrošina, lai izpildītu šādus tiesību aktus:

- [Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 11. marta Regulu \(EK\) Nr. 295/2008](#) par uzņēmējdarbības strukturālo statistiku (pārstrādāta versija) (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Komisijas 2009. gada 11. marta Regulu \(EK\) Nr. 251/2009](#), ar ko īsteno un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 295/2008 attiecībā uz datu sērijām, kas jāsniiedz saistībā ar uzņēmējdarbības strukturālo statistiku, un pielāgojumiem, kas vajadzīgi pēc tam, kad tika pārskatīta preču statistiskā klasifikācija pēc saimniecības nozarēm (CPA) (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regulu \(ES\) Nr. 549/2013](#) par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā (Dokuments attiecas uz EEZ);
- [Padomes 1993. gada 15. marta Regulu \(EEK\) Nr. 696/93](#) par statistikas vienībām ražošanas sistēmas novērošanai un analīzei Kopienā.

Kur ir noteikts pienākums iesniegt datus?

Pienākums iesniegt datus izriet no [Statistikas likuma 14. panta pirmās daļas](#), kurā noteikts, ka Pārvaldei ir tiesības pieprasīt, lai respondents sagatavo un sniedz datus par statistisko vienību, arī ierobežotas pieejamības informāciju, lai nodrošinātu oficiālo statistiku. Respondents statistikas iestādei tās noteiktajā termiņā, formā un apjomā sniedz patiesus datus. Pēc statistikas iestādes pieprasījuma respondents sniedz rakstveida vai mutvārdu paskaidrojumus par šiem datiem.

➤ Vai Pārvalde izmanto administratīvajos datu avotos (piemēram, valsts reģistros) pieejamo informāciju?

Administratīvo datu no Valsts ieņēmumu dienestā (VID) iesniegtajiem uzņēmumu konsolidētajiem gada pārskatiem izmantošana statistisko rādītāju aprēķiniem nav iespējama, jo ir nepieciešama detalizētāka informācija nozaru, ieņēmumu veidu, materiālo izmaksu, pirktu pakalpojumu, nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu iegūšanas veidu, aprēķināto dividenžu sadalījumā. Atsevišķus rādītājus par uzņēmuma vai uzņēmumu grupas iekšējo plūsmu iespējams iegūt tikai ar statistikas pārskata palīdzību.

➤ Kam ir jāiesniedz dati?

Apsekojumā iekļauj uzņēmumus, kas sagatavo konsolidēto gada pārskatu par visiem konsolidācijā iekļaujamiem Latvijas uzņēmumiem.

Izlases izveidošanas standarts:

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 11. marta Regulas (EK) Nr. 295/2008 par uzņēmējdarbības strukturālo statistiku (pārstrādāta versija) (Dokuments attiecas uz EEZ) 2. un 6.pants un I-IV pielikums;
- Ministru kabineta 2016. gada 20. decembra noteikumi Nr. 812 "Oficiālās statistikas veidlapu paraugu apstiprināšanas un veidlapu aizpildīšanas un iesniegšanas noteikumi".

➤ Kur publicē oficiālo statistiku?

- Oficiālās statistikas portālā
- Eiropas Savienības Statistikas biroja (Eurostat) [datubāzē](#)

➤ Kas ir galvenie oficiālās statistikas lietotāji?

- Ekonomikas ministrija
- Latvijas Banka
- Pārvaldes un Eiropas Savienības Statistikas biroja (Eurostat) datubāzē publicētos rādītājus savu funkciju veikšanai izmanto starptautiskās organizācijas, kuru dalībvalsts ir Latvija vai ar kurām ir noslēgti līgumi par datu apmaiņu:
 - Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija ([OECD](#));
 - Eiropas Centrālā banka ([ECB](#));
 - Starptautiskais Valūtas fonds ([IMF](#));
 - Apvienoto Nāciju Rūpniecības attīstības organizācija ([UNIDO](#)).

➤ Vai Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti?

Pārvalde ievēro datu konfidencialitāti. Pārvaldes nodarbinātajiem aizliegts izpaust datus un citu ierobežotas pieejamības informāciju, kas viņiem kļuvusi zināma, pildot dienesta vai darba pienākumus. Tas attiecas arī uz personām, kuras uz laiku ir iesaistītas oficiālās statistikas nodrošināšanā vai ar kurām izbeigtas darba vai dienesta tiesiskās attiecības.

Pārvalde veic nepieciešamās darbības, lai novērstu neatļautu piekļuvi datiem, to sagrozīšanu vai izplatīšanu, nejaušu vai neatļautu iznīcināšanu.

No respondentiem iegūtos datus izmanto oficiālās statistikas nodrošināšanai, tas nozīmē, ka datus, kas primāri iegūti statistikas nodrošināšanai, nedrīkst izmantot civilprocesā, administratīvajā procesā, kriminālprocesā vai komercdarbībā.

Vai Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu?

Pārvalde ievēro Vispārējo datu aizsardzības regulu.

Pārvalde pieprasa un apstrādā datus saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulas \(ES\) 2016/679](#) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK 6. panta 1. punkta c) un e) apakšpunktu un 89. panta 1. un 2. punktu normatīvajos aktos noteikto uzdevumu izpildei vai sabiedrības interesēs.

Vairāk par informācijas drošību un datu aizsardzību var atrast Pārvaldes mājaslapā: <https://www.csp.gov.lv/lv/informacijas-drosiba-un-datu-aizsardziba>.